

در آموزش فرهنگ در روستاها

چهار نکاتی باید بررسی و رعایت شود

برای تشریح هدف وزارت فرهنگ و هنر از تشکیل این مجلس بحث و علت تشکیل آن باید کمی بمقیب برگشت و به تحولاتی که در روستاهای کشور در ربع قرن اخیر صورت گرفته بطور بسیار مختصر اشاره نموده تا بتوان مطلب را روشن کرد و منظور از انعقاد این سیمینار را بیان داشت.

حضار محترم آگاه هستند که از پایان جنگ جهانی دوم همین که ایران از نیروهای بیگانه تخلیه شد توجه خاص بدهات ایران موقوف گردید و به رهبری داهیانه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر روستاهای ما بدو با گامهای عادی و سپس با جهش به پیشرفتهای سریع و غیر قابل تصور نائل آمد. در ۱۳۲۶ اقدام بتأسیس دبستانهای چهار کلاسه دردهات شد و بدین منظور در زمان تصدی خود بنده در وزارت فرهنگ اداره تعلیمات روستائی بریاست ابوالقاسم ذوالریاستین فارغ التحصیل مدرسه عالی کشاورزی گرینیون Grignon بوجود آمد و دانشسرای کشاورزی در ساری تأسیس شد و هر سال عده ای دبستان با برنامه مخصوص در روستاها ایجاد گردید.

سه سال بعد در سال ۱۳۲۹ فرمان همایونی راجع به املاک اختصاصی صادر شد و زمینها بیهای ارزان و با اقساط طویل المده بکشاورزان املاک مذکور فروخته شد و وجوه حاصل بمران و آبادی همان املاک اختصاص یافت.

در ۱۳۳۴ بامر شاهنشاه آریامهر دولت لایحه فروش خالصه جات را به کشاورزان اراضی خالصه به مجلس پیشنهاد کرد و بلافاصله پس از تصویب به

* متن سخنرانی آقای دکتر صدیق اعلم در مجلس بحث درباره آموزش فرهنگ در روستا که روز ۲۷ آبانماه در تالار وزارت فرهنگ و هنر ایراد شده است.

موقع اجراء در آمد .

در ۱۳۴۱ قانون اصلاحات ارضی تکميل شد و بسا پنج اصل بصورت منشور انقلاب بتصويب ملت ايران رسيد و در ظرف نه سال تمام اراضي مزروعی مملکت بمالكيت کشاورزان در آمد.

بموجب اصل ششم از منشور انقلاب سفيد سپاه دانش بوجود آمد که تا کنون متجاوز از ۱۰۵ هزار سپاهی پسر و دختر در دهات به آموزش ميليونها نفر از روستا زادگان و کشاورزان سالمند پرداخته و آنها را در آبادانی و بهبود زندگانی راهنمایی کرده اند .

در اردیبهشت ۱۳۴۳ سپاه بهداشت بموجب قانون تأسيس شد و تاکنون قریب یازده هزار سپاهی پزشک و کمک پزشک چون فرشتگان رحمت بدهات رفته بیماران را درمان و موجبات سلامتی روستائیان را مخصوصاً از لحاظ محیط زیست و آب مشروب فراهم کرده اند . در دیماه ۱۳۴۳ بموجب قانون سپاه ترویج و آبادانی بوجود آمد تا بحال بیش از ۲۳ هزار سپاهی ترویج کشاورزان را با احداث باغ میوه و کشاورزی با ماشین و استعمال کود شیمیائی و دامپروری و دفع آفات ارشاد و عملاً راهنمایی کرده اند .

در اردیبهشت ۱۳۴۴ بموجب قانون خانه های انصاف در دهات تأسيس شد و تا امروز بیش از هشت هزار و پانصد خانه انصاف بحل و فصل دعای روستائیان پرداخته و صلح و صفا را در دهات تأمین کرده موجبات نزاع و خصومت را از بین برده اند .

در شهریور ۱۳۴۷ بموجب فرمان همایونی انجمن ملی خانه های فرهنگ روستائی بریاست عالی و الاحضرت ولایتعهد تأسيس شده و تاکنون بیش از هزار خانه فرهنگ روستائی بوجود آمده که در آنها به آموزش حرفه و ارائه فیلم و سخنرانی و ورزش و راهنمایی خانواده های روستائی در بهداشت و تنظیم خانواده و کتاب و تربیت کودکان در مهد های کودک پرداخته اند .

در ۱۳۵۱ باز بموجب فرمان همایونی سپاه دین ایجاد شده و تاکنون ۸۱ سپاهی به آموزش اصول عقاید و احکام مذهبی و تقویت حس دینی مشغول شده اند .

بنابر آنچه گفته شد در ربع قرن اخیر بویژه از ۱۳۴۱ تاکنون یکصد و چهل هزار سپاهی بدهات رفته هشت هزار و پانصد خانه انصاف و ۲۸۰۰ شرکت تعاون و هزار خانه فرهنگ روستائی در دهات تشکیل شده و همگی منشور انقلاب شاه و ملت را اجرا کرده و چهره روستاها را بکلی دگرگون نموده اند .

سطح زندگی مردم بطور محسوس بالا رفته - میلیونها نفر باسواد شده آرامش و ثبات همه جا برقرار گردیده حس وحدت ملی و عشق بمفاخر ملی تقویت شده - مملکت بسوی صنعت و قدرت و تعالی بسرعت پیش می رود.

تأثیر معنوی و روحی انقلاب شاه و ملت را شاید بهتر بتوان ازعلاقه بی-ریا و باطنی مردم بمفاخر ملی مورد سنجش قرار داد. یکی از مهمترین مفاخر ملی ما بزرگانی هستند چون فردوسی و خیام و نادرشاه که آرامگاه آنها در خراسان است و در ظرف چند سال اخیر عده زائرانی که با پرداخت ورودیه بدانها راه یافته اند چند برابر شده بطوری که عده زائران آرامگاه فردوسی در

طوس در سال ۱۳۴۷ ۱۰۰/۰۰۰ نفر بود

و در سال ۱۳۵۲ ۴۰۰/۰۰۰ نفر

عده زائران آرامگاه خیام در نیشابور ۱۳۴۳ ۱۱۰۰۰

و در سال ۱۳۵۲ ۴۵۰۰۰ نفر

عده زائران آرامگاه نادرشاه در مشهد در ۱۳۴۳ ۴۵۰۰۰ نفر بود

و در سال ۱۳۵۲ ۲۰۰۰۰۰ نفر

اگر عده دانش آموزان و دانشجویان و اعضاء مجامع ملی و بین المللی که برایگان زیارت رفته اند بحساب آید ارقامی که ذکر شد باید دو برابر شود. اکنون در روستاها چند وزارتخانه و سازمان فعالیت دارند که عده آنها به بیست می رسد و عبارتست از:

وزارت تعاون و امور روستاها	سازمان صنایع دستی
وزارت آموزش و پرورش	سازمان ملی پیشاهنگی
وزارت کشاورزی و منابع طبیعی	سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران
وزارت بهداری	سازمان سپاه دانش
وزارت فرهنگ و هنر	سازمان سپاه بهداشت
وزارت دادگستری	سازمان سپاه ترویج
وزارت رفاه اجتماعی	انجمن ملی خانه های فرهنگ روستائی
وزارت کار و امور اجتماعی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
وزارت جنگ	مرکز آمار ایران
سازمان اوقاف	

لژیون خدمتگزاران بشر

این وزارتخانه ها و سازمانها نسبت بوظایفی که هر يك در روستاها انجام

می دهند بطور منظم و پیوسته باهم ارتباط و تماس ندارند و هر يك مستقل و بفعالیت می پردازند بطوری که روستائیان و کودکان آنها ممکن است سرگشته شوند و وظایفی که چند تن انجام می دهند مکرر باشد و یا آنچه مأموری می آموزد به وسیله مأمور دیگر خنثی شود .

در اقدامات تمام سپاهیان و مأموران عناصری از فرهنگ وجود دارد که بواسطه تعداد افراد و عدم ارتباط بین آنها ممکن است فعالیتهای آنها تا داخلی در کار یکدیگر باشد .

شاید این سخن که در تمام اقدامات سپاهیان و مأموران دولت عناصری از فرهنگ وجود دارد باعث تعجب شود زیرا در زبان فارسی فرهنگ بیشتر اطلاق شده است بآداب و هنر در صورتی که امروز ما آنرا در مقابل واژه Culture در فرانسه و کلچر Culture در انگلیسی و Kultur در آلمانی بکار می بریم . بنا بر این بی مورد نیست بطور بسیار مختصر راجع به مفهوم کلمه فرهنگ دوسه دقیقه تصدیق دهیم .

یکی از استادان دانشگاه پاریس بنام بالاندیه Balandier حساب کرده است که لااقل دویست و پنجاه تعریف برای واژه فرهنگ از طرف دانشمندان عالم پیشنهاد شده است . در اینجا برای اینکه موجب ملالت نشود سه فقره از این تعریفها اشاره می شود تا بتوان از ابهامی که در مفهوم این واژه وجود دارد کاست و برای بررسی مسائل آموزش فرهنگ در روستاها از آن استفاده کرد .
و کندل Kandel استاد دانشگاه کلمبیا در نیویورک بدین نحو فرهنگ را تعریف کرده :

و نتیجه آمیزش و معاشرت آزادانه مردم و تأثیر متقابل عقول و افکار آنها در یکدیگر و سازگار کردن خویش است با پیرامون .
بقول ادوارد تایلر Edward Tylor مردم شناس انگلیسی فرهنگ عبارتست از دانش و هنر و آداب و رسوم و معتقدات و اخلاق که انسان از جامعه کسب می کند .

دائرة المعارف کلمبیا فرهنگ را روند زندگانی يك اجتماع می داند .
بنابر این فرهنگ عبارتست از عادات و افکار و اطواری که يك گروه بصورت میراث اجتماعی میرسد و مهمترین وسیله انتقال آن زبان است ولی بسیاری از اطوار و حرکات از پیرامون اخذ می شود . بخشی از این فرهنگ مادی است و عبارتست از آلات و ادوات و افزار و اسلحه و پوشاک و مانند آنها و بخشی معنوی و عبارتست از فلسفه و ادبیات و هنر .

آقای دکتر صادق کیا معاون وزارت فرهنگ و هنر کتابی در ۱۹۰ صفحه دربارهٔ واژه فرهنگ تألیف و طبع کرده و ابیات ۳۹ شاعر و جمله‌های ۲۴ نویسنده که این کلمه را بکار برده‌اند نقل نموده سپس به تشریح ریشه و اصل ترکیبات آن پرداخته است. فرهنگ مرکب است از پیشوند فر یعنی پیش و واژه هنگه یعنی کشیدن بنابر این فرهنگ یعنی پیش کشیدن یا بیرون کشیدن و غرض بیرون کشیدن استعدادهای و نیروهای است که در نهاد آدمی موجود است و بوسیله آموزش و پرورش بروز و ظهور می‌کند و رشد می‌یابد و این درست همان تعریفی است که پستانلزی Pestalozzi دانشمند شهیر سوئیسی قرن نوزدهم از کلمه تربیت Education کرده است.

بنظر من از تعاریفی که ذکر آن مجمل ولی جامع است تعریفی است که کندل نموده یعنی نتیجه تأثیر متقابل افراد در یکدیگر و سازگار کردن انسان است با پیرامون خویش. در اینصورت واضح است که تمام سپاهیان انقلاب و مأموران دولت و دستگاه رادیو تلویزیون هر یک بنوعی عناصری از فرهنگ را بروستا زادگان و کشاورزان تلقین می‌کنند و باید دید از جمع این اشخاص که بدهات می‌روند چه می‌خواهیم و منظور از تشکیل این مجلس بحث چیست؟

بدیهی است که باید بین سپاهیان انقلاب و مأموران دولت هماهنگی موجود باشد تا با روحیه واحد خدمات خود را انجام دهند و این مجلس بحث بررسی خواهد کرد چگونه این منظور باید عملی شود.

موضوع دیگری که باید مورد بررسی دقیق قرار گیرد این است که در آموزش روستا زادگان آیا باید پیروی از برنامه‌های مدارس شهری کرد یا برنامه‌های خاص برای دهات در نظر گرفت. آیا کتابهای درسی که در مدارس شهری بکار می‌رود باید عیناً در مدارس دهات بکار رود یا باید کتابهای مخصوصی برای روستائیان تألیف نمود.

فیلم‌هایی که بروستا ئیان نشان داده می‌شود چه مطالب و موضوعاتی را باید بیاموزد و از ارائه چه نوع فیلم‌هایی باید اجتناب کرد.

در تهیه برنامه و کتاب درسی و در ارائه فیلم باید احتیاجات روستائیان

را پیوسته در نظر داشت و طوری اقدام کرد که روستائیان نسبت بتولید ثروت از راه کشاورزی و باغداری و دامپروری و کارهای دستی اشتیاق پیدا کنند و در حدود امکان بوسایل جدید فنی و روشهای علمی توسل جویند و نگذاشت که روستازادگان با پیدا کردن سواد از کار بدنی و زراعت منزجر شوند و در صدد پیدا کردن مشاغل اداری و پشت میز نشینی بیفتند. در عین حال باید بررسی کرد که چگونه جوانان روستائی هوشمند و بسیار مستعد بمدارس عالی راه یابند و بعد اراج عالی برسند. در تعلیم و تربیت روستازادگان باید این نکته را همواره در نظر داشت که علوم و فنون جدید که آموخته می شود نباید بفرهنگ اصیل مالمطه بزند و عناصر مستحسن فرهنگ باستانی ما باید کاملاً محفوظ بماند همان فرهنگی که طی ۲۵ قرن کشور ما را در مقابل سوانح مهیب و هولناک محفوظ داشته و پیوسته رژیم شاهنشاهی و وحدت ملی را حراست و تقویت کرده است و پس از هر بلیه عظیمی که پیش آمده مانند هجوم اسکندر مقدونی و اقوام بیگانه و استیلای مغول ملت ایران از نو بپا خواسته و تجدید حیات کرده و خدمات گرانبها به جهان دانش و هنر تقدیم کرده است. همین فرهنگ اصیل ماست که باعث شد اصلاحات ارضی در این کشور بدون خونریزی و فقط در مدت نه سال انجام پذیرد زیرا که مالک و کشاورز هر دو شاهنشاه را برگزیده خدا و پدر خود و تصمیمات او را بفتح خود و کشور می دانند و در اجرای او امر او درنگ نمی کنند و بخاطر دارند این بیت فردوسی را که فرموده:

چنان دان که شاهی و پینه ببری
 دو گوهر بود در یک انگشتری

و این بیت را که اسدی طوسی سروده:

تو دانی که از دین و آئین و راه

چه فرمان یزدان چه فرمان شاه

مسائلی که بطور مثال پارهای از آنها مذکور افتاد و مسائلی که در کمیته

هامطرح خواهد شد سمینار مورد بررسی قرار خواهد داد و به فضل الهی موجب پیشرفت و ترقی و تعالی روستاها برهبری شاهنشاه آریامهر بیش از پیش فراهم خواهد شد.